

Neformální bratislavská reflexe a základy budoucí cesty EU: Víme kudy kam?

Kryštof Kruliš

Konrad
Adenauer
Stiftung

Představitelé členských států Evropské unie (bez britské premiérky) na neformálním summitu v Bratislavě vyslali prvotní signál, jak může vypadat evropská integrace v době po odchodu Velké Británie. Byl tak odstartován tzv. bratislavský proces, který by měl prostřednictvím plnění jednotlivých krátkodobých až střednědobých kroků v oblasti ochrany vnější hranice Evropské unie, bezpečnosti a zlepšování stavu ekonomiky, obnovit důvěru občanů v evropský projekt. Proces nastartovaný v Bratislavě by měl pokračovat na řádných zasedáních Evropské rady v Bruselu a neformálním summitu na Maltě na jaře 2017 a vyvrcholit v Římě při připomenutí 60 let od podpisu Římské smlouvy.

Jednání bylo předem pečlivě připravené ze strany předsedy Evropské rady Donalda Tuska a německé kancléřky Angely Merkelové, kteří několik týdnů dopředu na setkáních s většinou představitelů evropské sedmadvacítky testovali možnosti, kam až může společný konsensus zajít. Základním výstupem otevřené diskuse státníků o současných problémech evropského kontinentu pak bylo vyslovení podpory pro pokračování evropského projektu. S výjimkou bezprostřední kritiky výsledků summitu, která zazněla ze strany italského premiéra Renziho a maďarského Viktora Orbána, přineslo setkání i poměrně široké deklarování jednoty.

Přijátá deklarace je doprovázena „cestovní mapou“ obsahující jednotlivé kroky a lhůty pro jejich dosažení.¹ Některé kroky jsou formulovány velmi konkrétně, jako například rozhodnutí dosáhnout do konce roku 2016 plné kapacity sil rychlé reakce v nově zřízené unijní hraniční a pobřežní stráž. Jiné však zůstávají mnohem obecnější, jako například závazek zabývat se na říjnové Evropské radě tím, jak dosáhnout robustní obchodní politiky, která by umožnila ekonomický růst prostřednictvím otevírání nových trhů a zároveň respektovala související obavy občanů. Pro zahrnutí řady obecnějších kroků lze **„cestovní mapu“ považovat v mnoha ohledech spíše za deklarování budoucího programu jednání Evropské rady a dalších neformálních summitů, než za definitivní obsahovou shodu na budoucím tvaru EU.** Důležitou částí je možnost zkontrolovat míru zavádění cestovní mapy do praxe. V některých krocích ale bude naplnění cestovní mapy vedle postupu Evropské rady samotné závislé i na krocích Evropské komise a Evropského parlamentu.

Tři oblasti bratislavské „cestovní mapy“

„Cestovní mapa“ připojená k Bratislavské deklaraci se věnuje třem hlavním oblastem:

- Migrace a vnější hranice;
- Vnitřní a vnější bezpečnost;
- Ekonomický a sociální rozvoj, mládež.

Pro každou oblast je stanoven jeden základní cíl či cíle, následované výčtem jednotlivých opatření, včetně stanovení časového horizontu pro jejich přijetí.

Dokument se nevěnuje otázkám specifickým pro eurozónu. Z tohoto pohledu tak je výsledek Bratislavského summitu programem Evropské unie jako celku. Prvky, které by obsahovaly prohlubování integrace tzv. „tvrdého jádra“ tvořeného státy eurozóny ve výstupu z Bratislavského summitu nenajdeme.

¹ Bratislava Declaration and Roadmap. Dostupné na: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/09/16-bratislava-declaration-and-roadmap/> [18/09/2016].

Z tematických okruhů obsažených v dokumentu by k případnému posílení vícerychlostnosti integrace mohla sloužit agenda bezpečnosti, při vytváření institucí společné obrany. Vysoká představitelka Evropské unie pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, Federica Mogherini, v rozhovoru v den Bratislavského summitu² naznačila, že pro vytváření společné obrany by mohlo být využito ustanovení o tzv. posílené spolupráci (článek 20 Smlouvy o Evropské unii). V takovém případě by se do spolupráce zapojily členské státy ochotné k takovému kroku a ostatním by bylo umožněno zapojit se dodatečně. Zavedení posílené spolupráce by však i tak dle článku 329 odst. 2 druhá alinea Smlouvy o fungování Evropské unie vyžadovalo jednomyslné rozhodnutí v Radě, takže by jej mohl zablokovat kterýkoliv z členských států.

Ekonomická agenda na Bratislavském summitu

Ekonomická problematika byla v „cestovní mapě“ sloučena do jediné samostatné oblasti. Za základní cíl bylo vytyčeno dosažení slibné ekonomické budoucnosti pro všechny, zajištění našeho způsobu života a poskytnutí lepších příležitostí pro mládež. Na tento obecný cíl navazují čtyři konkrétní úkoly:

- v prosinci 2016 zhodnotit fungování Evropského fondu strategických investic a rozhodnout o jeho případném rozšíření.

Tento bod směřuje k plánovanému rozšíření tzv. Junckerova investičního balíčku, který má za cíl zapojit soukromé investice do projektů, jejichž financování není dosažitelné za tržních podmínek.

- na jaře 2017 překontrolovat postup při plnění jednotlivých strategií vnitřního trhu, včetně strategie Digitálního jednotného trhu, Unie kapitálových trhů a Energetické unie.

Bratislavský summit tak deklaroval, že řádná Evropská rada se ve stanoveném období bude věnovat pokroku v rámci jednotlivých strategií pro další rozvoj fungování vnitřního trhu Evropské unie. Bod neobsahuje bližší specifiky. Na Evropskou radu by tak mohlo být přeneseno rozhodování některých patových otázek, na kterých se nepodaří nalézt mezitím shodu v Radě. Tento bod lze také chápat tak, že představitelé členských států v Evropské radě si do budoucna vyměnili možnost vyjadřovat se k problematice, která dosud byla řešena v rámci trojice institucí Evropské unie, tedy mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou.

- v říjnu 2016 se na Evropské radě zabývat tím, jak dosáhnout robustní obchodní politiky, která by umožnila ekonomický růst prostřednictvím otevírání nových trhů a zároveň respektovala související obavy občanů.

Ani v tomto bodě neposkytují závěry Bratislavského summitu konkrétní obsahové vodítko, kam by se měla společná obchodní politika Evropské unie posunout, jen příslib zabývat se touto otázkou. Je zřejmé, že rozložení sil v oblasti společné obchodní politiky bude dotčeno odchodem Velké Británie, která dosud v Unii zastávala výrazné stanovisko ve prospěch otevřenosti mezinárodnímu obchodu. Evropská unie v současné době jedná o obchodních dohodách s řadou významných globálních ekonomik, včetně USA a Japonska. Vedle problematiky přístupu k migraci a otázce rozpočtové odpovědnosti představuje budoucí směřování společné obchodní politiky Evropské unie třetí výraznou oblast, která může působit rozepře

² Jacopo Barigazzi. Mogherini pushes for two-speed Europe on defense. Politico.eu, 16. září 2016. Dostupné na: <http://www.politico.eu/article/eu-foreign-policy-chief-federica-mogherini-pushes-for-two-speed-europe-on-defense-security/> [18/08/2016].

mezi členskými státy. Přitom geografie dělicích linií mezi členskými státy se ve vztahu ke každé z těchto oblastí značně liší. Spojenci v jedné oblasti se často ocitají na opačné straně pomyslné barikády v jiném sektoru. Nutnost nalezení shody v oblasti společné obchodní politiky je podtržena tím, že jde o výlučnou pravomoc Evropské unie a jednotlivé členské státy tak nemohou mimo jednotný unijní kurz činit žádné samostatné kroky.

- v prosinci 2016 rozhodnout o podpoře poskytované členskými státy ze strany Evropské unie v boji s nezaměstnaností mládeže a posílení stávajících programů věnovaných podpoře mládeže.

Tento bod reaguje na problematickou ekonomickou situaci mladších generací, zejména v některých státech tzv. jižního křídla Evropské unie, jakož i dosavadní priority stávající Evropské komise.

Příští neformální summit

Neformální summit 27 členských států na **jaře 2017 ve Vallettě** by měl sloužit ke kontrole naplňování „cestovní mapy“. V této době by navíc Velká Británie již mohla iniciovat proces odchodu z Evropské unie dle článku 50 Smlouvy o Evropské unii a setkání na Vallettě by pak mohlo sloužit k dalšímu formování postojů sedmadvacítky v nově zahájených jednáních.

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO)

AMO je nevládní nezisková organizace založená v roce 1997 za účelem výzkumu a vzdělávání v oblasti mezinárodních vztahů. Tento přední český zahraničně politický think-tank není spjat s žádnou politickou stranou ani ideologií. Svou činností podporuje aktivní přístup k zahraniční politice, poskytuje nestrannou analýzu mezinárodního dění a otevírá prostor k fundované diskusi.

+420 224 813 460

www.amo.cz

info@amo.cz

Žitná 608/27, 110 00 Praha 1

www.facebook.com/AMO.cz

www.twitter.com/amo_cz

www.linkedin.com/company/amocz

www.youtube.com/AMOcz

Kryštof Kruliš

Kryštof Kruliš je analytikem Výzkumného centra AMO se zaměřením na vnitřní trh a právo EU a vztah EU a anglofonních zemí.

krystof.krulis@amo.cz

Briefing paper byl připraven v rámci projektu „Eurozóna 2.0 – středoevropská odpověď“, který je podpořen Konrad-Adenauer-Stiftung. Text nevyjadřuje názory Konrad-Adenauer-Stiftung.